

MÁTRAVEREBÉLY, SZENT LÁSZLÓ HASADÉK GEOTÚRA

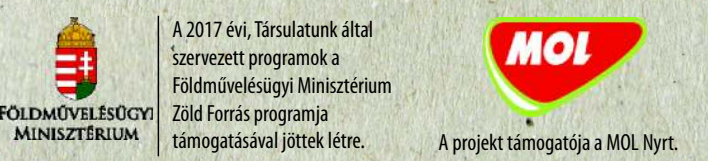
SZERVEZI:

PARTNEREK:

TÁMOGATÓK:

Szentkúti parkoló, ZUPÁK
GPS: 47.99971 É, 19.770463 K

Prakfalvi Péter
e-mail: praki57@freemail.hu
tel: 062077 25 998

További programok a www.geotopnap.hu weboldalon.

A 2017 évi, Társulatunk által szervezett programok a Földművelésügyi Minisztérium Zöld Forrás programja támogatásával jöttek létre.

A projekt támogatója a MOL Nyrt.

Földtani és kultúrtörténeti idősíkok metszésében Mátraverebély-Szentkúton, Szt. László Évében

A legenda szerint a Szentkúton található forrásokat Szt. László Szög nevű lovának patkója fakasztotta, amikor a kunok üldözöbe vették, és csak úgy tudott megmenekülni, hogy lovával átugratott a közeli hasadékon. A földre érkezve a patkók nyomában források törtek fel.

A hihetetlennek tűnő menekülést követően, valamikor a XI. században történt az első csoda a forrásnál: egy néma pástorfiú a megjelenő Szűz Mária tanácsára ivott a vízből és azon nyomban meggyógyult. Az évszázadok során a csodálatos gyógyulások folytatódtak, majd a 1700-as évek elejétől egyre inkább kiépült Szentkút. Ekkor épült a jellegzetes barokk, kéttornyú templom.

A kb. 6 km hosszú körút bejárásával különböző idősíkokon nyerhetünk betekintést Szentkút környékének igen mozgalmas földtani és nem kevésbé izgalmas kultúrtörténeti múltjába.

A legelső idősík a földtani képződmények kialakulása. A környéken az andezites vulkanizmus sekélytengeri körülmények között zajlott (ezt igazolják az akkréciós lapillik, "tufa golyócskák" jelenléte), majd a tengerben továbbfolytatódott a meszes, homokos, üledékek lerakódása, amelynek gazdag élővilágára a csigák, kagylók, tengerisünök, mohaállatok stb. maradványai utalnak. Ebben, a kb. 14-15 millió éves meszes homokkőben alakították ki a barátlakásokat, amelyek szemléletesen tárják fel az üledékföldtani sajátságokat, sőt még egy vetőt is.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓKAT TALÁLSZ A
GEOTOPNAP.HU WEBOLDALAKON.

A második idősík a Szt. László-hasadék kialakulásának kezdete, amely kb. tízezer évvel ezelőttre tehető. A völgyben lezúduló időszakos csapadékvíz a benne szállított törmelékkel azóta is egyre mélyebbre vágja a völgyet, harántolva a különböző kőzetretegeket.

A következő idősík a források keletkezése: A környéken lévő források vízgyűjtő területe a Meszes-tető – kb. 0,9 km² felületű mini karszt – amelyből a leszivárgó víz a rossz vízvezető képességű andezittufa felett víztestet alkot és forrásokként a felszínre tör. A Szent László hasadékban azonban ma nincsen forrás. Volt egyáltalán?

A kérdésre a választ a legfiatalabb idősík adja meg, itt forgatták ugyanis „A mérges csók” című filmet 1961-ben, amelyből megtudhatjuk a szentkúti búcsúok történetét, és azt is, hogy a Szt. László-hasadékban valóban volt egy forrás, ami napjainkra elapadt a karsztvízszint jelentős csökkenése miatt.

A fővölgyben azonban négy bővízű forrás található ma is. Nevük pl. „Rongyos”, „Pénzes” az itt mosakodó zarándokok hátrahagyott ruháira, valamint a pénzermék vízbe dobásának szokására utal. A Köszvényes-kút vizét izületi betegségek gyógyítására is használták.

A „szentkúti vizet” az 1900-as évek elején a búcsúok még egy forrás medencéből merték, de később higiéniai okok miatt befedték és most a támfal felett kialakított tározó medencéből folyik a csapokhoz.

Szerző: Prakfalvi Péter, Izing Imre

